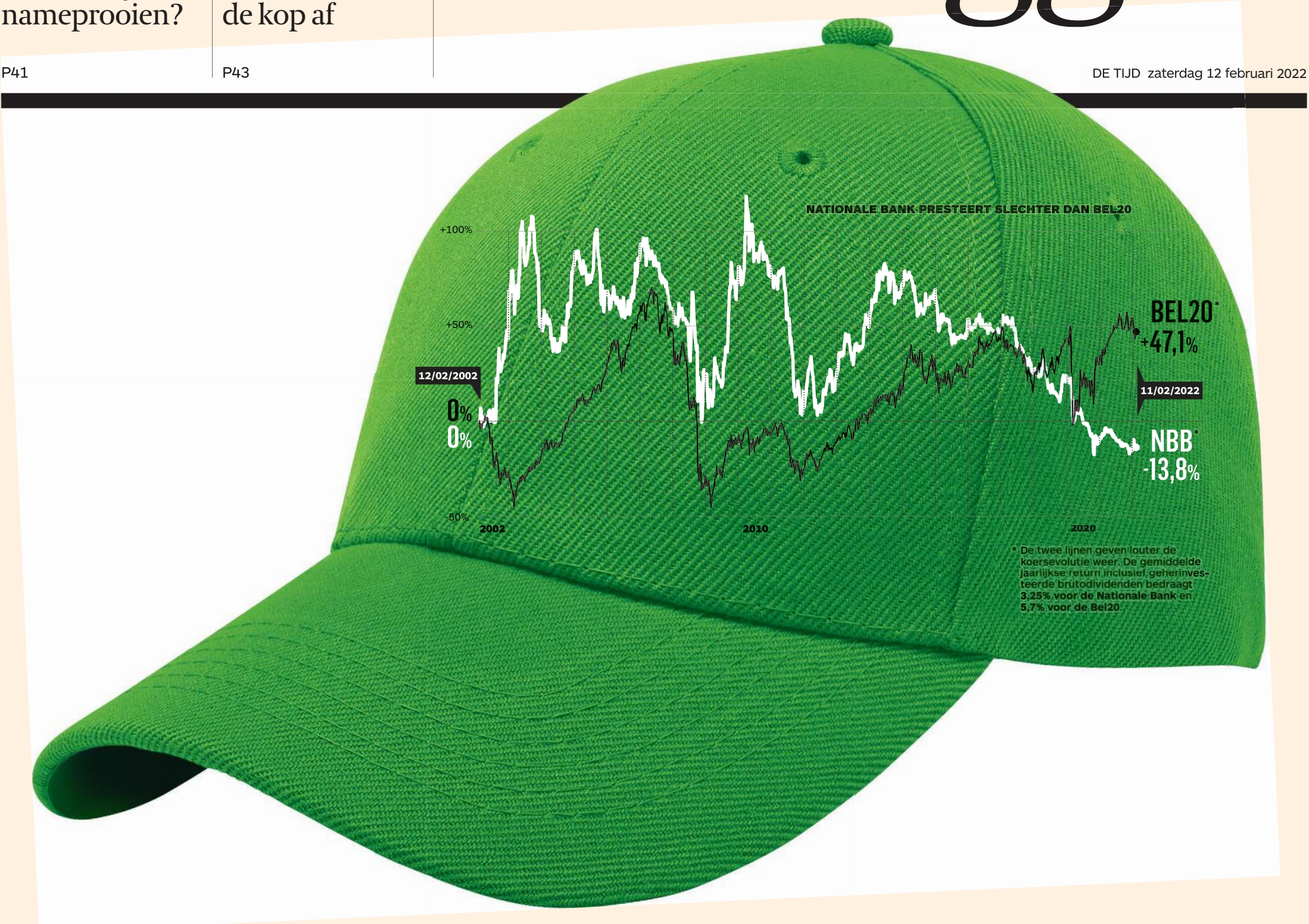

Beleggen

20 jaar strijd rond de krasse knar van de Brusselse beurs

Het is zondag 20 jaar geleden dat ontevreden aandeelhouders van de **Nationale Bank** een eerste actie aankondigden tegen de centrale bank. Wat heeft dat gevecht opgeleverd en is het einde in zicht? En wat betekent dat voor het aandeel Nationale Bank?

WOUTER VERVENNE

‘De grootste misdaad uit de geschiedenis van ons land.’ Dat was volgens activist Erik Geenen de beslissing om in de jaren 80 en 90 meer dan 80 procent van het goud van de Nationale Bank te verkopen tegen ‘bodemprijzen’. De meerwaarde op de goudverkoop werd overgedragen aan de Belgische staat om de staatsschuld te drukken. België moest die hoge schuld afbouwen om begin 1999 te kunnen toetreden tot de eurozone.

De goudverkoop en de overdracht van de meerwaarde aan de staat trokken de aandacht van beleggers zoals Geenen en van Deminor, een juridisch bureau dat de belangen van aandeelhouders verdedigt. De vraag rees wie de eigenaar is van het goud dat op de balans van de Nationale Bank staat. Alleen de Belgische staat, die 50 procent van de aandelen van de Nationale Bank bezit? Of ook de private aandeelhouders die de rest van de aandelen bezitten?

Een groep ontevreden aandeelhouders onderstreepte dat het goud op de balans eigendom is van de Nationale Bank en niet van de staat. Ze vinden dat ze als aandeelhouders mede-eigenaar zijn en dus recht hebben op een deel van de meerwaarde op de goudverkoop. De aandeelhouders verwijzen onder meer naar artikel 4 van de statuten: ‘Elk aandeel geeft recht op een evenredig en gelijk deel in de eigendom van het maatschappelijk vermogen en in de verdeling van de winsten.’

Deminor kondigde vanaf februari 2002 juridische acties aan om de rechten van de private aandeelhouders te verdedigen. Wat later gooide ook de advocaat Mishaël Modrikamen zich in de strijd. Hij eiste een schadevergoeding van 9.333 euro per aandeel voor de overdracht van de meerwaarde van 8,3 miljard euro op de goudverkoop aan de staat.

De Nationale Bank betwist dat de aandeelhouders aanspraak kunnen maken op de goudmeerwaarden. Ze verwijst naar de organieke wet die zegt dat de Nationale Bank de ‘officiële externe reserves’ van de Belgische staat (goud en vreemde valuta’s) aanhoudt en beheert. Verschillende recht-

Wat doet de Nationale Bank van België?

De Nationale Bank, de centrale bank van België, heeft vier missies. Ze moet de prijsstabiliteit vrijwaren, de financiële stabiliteit verzekeren, veilige bankbiljetten en een efficiënt betalingssysteem waarborgen en economische en financiële statistieken en analyses maken. Haar belangrijkste inkomstenbron is de rente op de zeer grote obligatieportefeuille. De Nationale Bank ontvangt ook strafrente van de banken die te veel cash bij haar parkeren.

banken verwierpen de eisen van de aandeelhouders.

‘De Nationale Bank heeft een bijzonder juridisch statuut’, herhaalt de instelling naar aanleiding van wat ze 20 jaar ‘aandeelhoudersmilitantisme’ noemt. ‘De Bank kan niet worden vergeleken met andere beursgenoteerde ondernemingen.’ De Nationale Bank staat sinds 1851 op de beurs en is daarmee de oudste beursgenoteerde onderneming in Brussel.

In 2009 laaide het conflict op omdat de Nationale Bank toen haar reserverings- en dividendbeleid wijzigde. De sterke verhoging van het dividend leek op het eerste gezicht een toegeving aan de aandeelhouders. Maar het was eigenlijk een vergiftigd geschenk, omdat de Nationale Bank door de bijsturing ook minder reserves opbouwde en de rest van de winst afstaaft aan de staat. Tot en met 2008 werd het dividend jaarlijks geïndexeerd op basis van de gezondheidsindex.

Vicegouverneur Luc Coene zei in 2009 dat de daling van de rente een wijziging van het reserverings- en dividendbeleid noodzakelijk maakte. Hij merkte op dat de staat niet meer voldoende werd vergoed voor het monopolie dat hij aan de Nationale Bank geeft voor de uitgifte van bankbiljetten.

Tot dan moest de Nationale Bank opbrengsten boven 3 procent op rentedragende activa afstaan aan de staat. Maar na de financiële crisis van 2008 daalde de rente fors, waardoor de staat die inkomsten dreigde te verliezen. ‘Coene beseftte dat de staat niets meer zou ontvangen buiten het dividend’, zegt Geenen. ‘De wijziging van het reserverings- en divi-

Lees verder op pagina 40